

NOSLĒGUMA PĀRSKATS PAR PROJEKTA ĪSTENOŠANU

Projekta nosaukums:	LIGZDOJOŠO UN NOMEĀITO ŪDENSPUTNU IZPĒTE
Projekta īstenotājs:	Latvijas Universitātes aģentūra „Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts”

1. Piešķirtā finansējuma apstiprinājums

Finansēšanas līguma/vienošanās	
numurs	datums
2014/37	24.03.2014.

2. Informācija par projekta finansējuma apjomu

MSAF finansējums, EUR		Projekta kopējas izmaksas, EUR
Piešķirtā summa	17268,00	17268,00
Izlietotā summa	17268,00	
Atlikums	0,00	

3. Projekta īstenošanas laiks

No	2014.gada	24.	marts	līdz	2014.gada	15.	novembris
----	-----------	-----	-------	------	-----------	-----	-----------

4. Projekta īss apraksts (ietver informāciju par projekta ieviešanas ģeogrāfisko vietu, mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem un projekta ilgspēju)

Projekts tiek realizēts Latvijas valsts teritorijā, tā mērķis ir iegūt ikgadējas ziņas par medījamo ūdensputnu populāciju skaitlisko izmaiņu tendencēm, vairošanās sekmēm un nomedīšanas apjomu, kas kalpotu par pamatu ilgspējīgai, populāciju atražošanas spējas neapdraudošai ūdensputnu medību saimniecībai. Tas skatāms kontekstā ar LU Bioloģijas institūta pirms MSAF izveidošanas sāktajiem pētījumiem – ligzdu uzskaites un ligzdošanas sekmju pētījumi Engures ez. kopš 1958.g., tikko šķīlušos pilēnu gredzenošanas metodes izstrāde un pielietošana kopš 1962.g., nomedīto uzskaites sezonas sākumā lielajos ezeros kopš 1993.g., mākslīgās ligzdvietas – kopš 1999.g., tajās ligzdojošo meža pīļu specifiskā demogrāfija – kopš 2005.g. Šie pētījumi devuši augstas novitātes atziņas par pīļu migrācijām, populāciju demogrāfiju, populācijas īpatņu skaita pašregulāciju, MSAF periodā – par mākslīgajās l/v ligzdojošo meža pīļu mazuļu augsto filopatrijas līmeni un domājamo ligzdošanas veida imprintēšanos. Pētījumu ilglaicīgums mazina konstatēto faktu nepareizas interpretācijas iespēju, ļauj labāk saskatīt ekosistēmā notiekošos procesus. Projektam ir monitoringa raksturs, kas nosaka tā ilgspējas nepieciešamību. Visi 2014.g. projekta darba uzdevumi izpildīti. Papildus plānotajam ievākti 46 meža pīļu asins paraugi DNS analizēm.

5. Projekta ietvaros veiktie pasākumi saskaņā ar darba uzdevumiem

Darba uzdevums	Veikto pasākumu apraksts	Pasākuma rezultāts (ietekme uz sabiedrību, ieguldījums medību saimniecības attīstībā.)	Pasākuma un rezultāta dokumentāls apliecinājums
<p>I posms (marts – jūnijs)</p> <p>1. korespondentu tīkla iesūtīto materiālu – 2013.g. sezonā nomedīto ūdensputnu reģistrāciju – apstrāde;</p> <p>2. MSAF projektu gaitā gūto rezultātu prezentācija LU 72. konferencē (3 referāti);</p> <p>3. tehniska sagatavošanās lauka pētījumu sezonai;</p> <p>4. pīļu ligzdu uzskaites un to liktena izsekošana ilglaicīgajos parauglaukumos Engures un Kaņiera ezeros un vismaz sešos dīķos uz dabiskiem ligzdošanas substrātiem, lai iegūtu ziņas par ligzdojošo populāciju apmēriem un ligzdošanas sekmēm;</p> <p>5. galvenās medijamās sugas – meža pīles – mazuļu gredzenošana, nolūkā iegūt ziņas par to mirstības/izdzīvotības un dispersijas/filopatrijas apmēriem.</p>	<p>1. Veikta korespondentu tīkla iesūtīto 2013.g. nomedīto putnu reģistrācija, apstrāde un datorizācija.</p> <p>2. MSAF projektu gaitā iegūto datu prezentācija referātos LU 72.konferencē: J.Vīksne (plenāreferāts). Norises Engures ezera putnu populācijās pēdējos 70 gados: cēloņi, sekas un realizācijas mehānismi. A.Laubergs, J.Vīksne. Mākslīgajās ligzdvietās izšķīlušos meža pīļu <i>Anas platyrhynchos</i> mazuļu izdzīvotība atkarībā no šķīšanās laika. J.Bētiņš, J.Vīksne, M.Janaus. Nomedīto ūdensputnu sugu, vecumu un dzimumu sastāvs Lubāna/Nagļu mitrājā 1993.-2013.g.</p> <p>3. Veikta tehniskā sagatavošanās lauku darbu sezonai (m/l siena maiņa, remonts), plastilīna odes ieklāšana pilēnu gredzenos.</p> <p>4. Engures un Kaņiera ez. parauglaukumos veiktas pīļu ligzdu uzskaites, izsekots to liktenim.</p> <p>5. Mākslīgajās ligzdvietās (MLV) Tukuma</p>	<p>1.Sakārtota korespondentu iesūtīto datu bāze (2005.-2014.g.), kas ļauj to izmantot materiālu analizē, salīdzinot ar profesionāļu lielajos ezeros iegūtajiem datiem.</p> <p>2. Referāti saistīja klausītāju interesi un izsauca daudz jautājumu, resp. tiem bija liela izglītojoša vērtība.</p> <p>4. Engures un Kaņiera parauglaukumos uzskaitītas attiecīgi 75 un 118 pīļu ligzdas, konstatēts sekmīgi izvesto (32% un 42,4%) un bojāgājušo ligzdu daudzums (68% un 57,6%). Konstatēta plēsīgo svešzemju zīdītāju – Amerikas ūdeles un jenotsuņa veikto postījumu īpatsvara pieaugums. Engurē uzskaites salās konstatēta visu sugu ligzdojošo pīļu samazināšanās (nelabvēlīgs augājs, plēsonība, kajjveidīgo skaita samazināšanās). Medību pārtraukšana Kaņierī nav devusi ligzdojošo pīļu skaita palielināšanos.</p> <p>5. Konstatēta ļoti augsta natālā un ligzdošanas filopatrija. Jaunās mātītes, kas imprintējušas ligzdošanu MLV, zaudē konkurencē vecajām</p>	<p>MU 164 (alga) 30.06.</p> <p>MU 182,183,184 (DDN,DND,IIN)-30.06.</p> <p>MU 92,176,177,178,179,180 (eksped.)- 30.04.,30.06.</p> <p>MU 105,143, 149,160 (materiāli)-20.05.,11.06.,12.06.,27.06.</p>

	un Saldus intensīvās izpētes parauglaukumos konstatētas 115 ligzdas, apgredzenoti 506 pīļēni, 70 mātītes noķertas uz ligzdām (16 bez gredzeniem, 28 gredzenotas kā mazuļi, 26 kā perējošas mātītes). Iegūtie materiāli analizēti kopā ar visā periodā (2005.-2014.g.) iegūtajiem.	mātītēm un spiestas ligzdot uz zemes, kur ir liels plēsēju apdraudējums. Ieteikums medniekiem – nodrošināt brīvu MLV rezervi konkurences novēršanai). Jaunputnu izdzīvotība atkarīga no šķīšanās laika – sezonā agri šķīlušies izdzīvo labāk, vēlāk šķīlušies sliktāk. Sezonas sākumā šķiltajiem ir lielāka nozīme populācijas atražošanā, vēlāk šķiltajiem – mednieku guvumā.	
Otrā posma darba uzdevumi (jūlijs – augusts): 1. mednieku – brīvprātīgo korespondentu tīkla organizēšana ziņu iegūšanai par sezonas laikā nomedītajiem ūdensputniem; 2. nomedīto ūdensputnu uzskaitē (skaits, suga, vecums, dzimums) lielajos piejūras ezeros (Liepāja, Engure, Babīte) un Nagļu/Lubāna mitrāju kompleksā sezonas atklāšanā (sestdiena, svētdiena);	1. Ap 45 medniekiem - brīvprātīgajiem korespondentiem, kas uzskaitē piedalījušies iepriekšējos gados, izsūtītas anketas; tās pieejamas arī LMS mājas lapā. 2. Uzskaitē veikta darba uzdevumā norādītajās vietās un laikā, to veikusī gan profesionāli ornitologi, gan īpaši apmācīti amatieri.	1. Paredzams, ka rezultāti būs līdzīgi kā iepriekšējos gados, taču anketas saņemsim pēc ūdensputnu medību sezonas beigām. 2. Atklāšanā reģistrēti 798 putni, t.sk. 341 meža pīle, 193 lauči; Liepājā – 72, Engurē – 148, Babītē – 246, Nagļu dīķos – 332. Mednieku skaits turpina samazināties. Ievēdot korekciju uz mainīgo mednieku skaitu, konstatēts, ka 2005-2014.g. skaitliski palielinās gaigalas un pelēkās pīles vietējās populācijas, un platknābis (uz agro caurceļotāju rēķina). Ievērojami samazinājies priekšķū ($p < 0,01$), arī krīkļu skaits. Meža pīles populācija ir stabila.	MU 202,247,252(alga)-31.07.,29.08. MU 327,329,332,255,256,257 (DDN,DND,IIN)-31.07.,29.08. MU 212,213,214,215,217,218,265, 266,267,268,269,270 (eksped.)-31.07., 29.08. MU 186,187,189,199,210,211,224, 234,258,259 (materiāli)-4.07.,7.07.,10.07.,21.07.,31.07., 1.08.,12.08.,29.08.,29.08. MU 232 (Latvenergo)-8.08.
Noslēguma posma darba uzdevumi (septembris – novembris): 1. ievākto materiālu datorizācija; datu analīze – 2014. gada rezultāti uz ilggadīgo datu fona. Noviržu iespējamo cēloņu skaidrošana; 2. atskaites sagatavošana MSAF par 2014.g. darba rezultātiem; 3. vismaz divi raksti masu mēdijiem un vismaz divi – zinātniskiem izdevumiem angļu valodā.	1. Datu bāze papildināta ar 2014.g.datiem, veikta ligzdošanas fenoloģijas, meža pīles vairošanās indeksa, spalvmetēju tēviņu lomas analīze medību saimniecībā. 2. Atskaite sagatavota. 3. Čapligina V., Salmane I., Keišs O., Vilks K., Japiņa K., Baumanis V., Ranka R. 2014. Prevalence of tick-borne pathogens in ticks collected from migratory birds in Latvia. – <i>Ticks and Tick-Borne Diseases</i> 5 (1):75-81. Melecis V., Kļaviņš M., Rūsiņa S., Sprinģe G., Vīksne J., Krišjāne Z., Strāķe S. 2014. Conceptual model of the Long-term Socio-Ecological Research Platform of Engure ecoregion, Latvia. – <i>Proc.Latvian Academy of Sciences. Section B, Vol.68, No.1/2:1-19.</i> (populāri – zinātniskos skat. nodaļā 6. Publicitāte)	1. Konstatēta ekstremāli agrās un vēlās vairošanās sezonās šķīlušos meža pīļu sliktāka izdzīvotība, ļoti plašas vairošanās sekmju indeksa svārstības pa gadiem, lielā meža pīļu spalvmetēju loma mednieku guvumā lielajos ezeros (9 no 22 gadiem atklāšanā nomedīto jaunputnu skaits mazāks nekā spalvmetēju tēviņu skaits). 3. Varētu veicināt sapratni, ka arī ūdensputnu medību saimniecībai ir vieta liela mitrāja resursu izmantošanā.	MU 271,302,306,344,347(alga)-1.09.,30.09.,31.10. MU 307,308,309,349,350,351 (DDN,DND,IIN)-30.09.,31.10. MU 274,284,297,298,299,300,301, 321,340,341,342,343,352 (eksped.) -4.09., 11.09.,26.09.,7.10.,29.10.,4.11. MU 281,291,353 (materiāli)-10.09., 24.09.,4.11. MU 315 (Latvenergo)-3.10.

6. Publicitāte

Aprakstiet, kāda veida publicitāte bija Jūsu projektam (pievienojiet preses, informatīvos u.c. materiālus).

Publicitātes avots (atzīmēt ar X)	Apraksts (Īss apraksts par projekta publicitāti attiecīgajā medijā)
<i>TV</i>	
<i>Radio</i>	
<i>Prese</i>	X 1. J.Vīksne. Kā pie supermāfītes tikt? Medījamo ūdensputnu 11 gadi Medību saimniecības attīstības fonda paspārnē. – MMD 11/2014. 2.I.Pētersone (intervija ar J.Vīksni). Kāpēc samazinās pīļu skaits? – Medības. Septembris 2014: 18-20. 3. J.Vīksne. Nodaļa par putniem A/S „Lauku Avīze” grāmatā „Medības Latvijā”.
<i>Internets</i>	X Nomedīto ūdensputnu uzskaites veidlapa LMS mājaslapā.
<i>Citi</i>	X Līdzdalība „Vanagacs” apmācību programmā (dzīvu un nomedīto ūdensputnu noteikšana, mākslīgo ligzdvieta gatavošana un izlikšana).

Apstiprinu, ka Medību saimniecības attīstības fonda līdzekļi izlietoti paredzētajiem mērķiem, līguma tamē un darba uzdevumos norādīto pasākumu īstenošanai un atbilstoši šim pārskatam.

Datums: _____

Viesturs Melecis

(Projekta īstenošanas organizācijas/uzņēmuma/
komersanta vadītāja/direktora vārds, uzvārds)

(paraksts)

Jeļena Šuntova

(Projekta īstenošanas grāmatveža vārds, uzvārds)

(paraksts)

Z.v.

Jānis Vīksne

(Projekta atbildīgā darbinieka vārds, uzvārds)

(paraksts)

Pārskatu sagatavoja:

vārds, uzvārds:	Jānis Vīksne
ieņemamais amats:	Vad.pētnieks, projekta vadītājs
tālrunis:	
e-pasts:	ornalb@latnet.lv